

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Rafał Malarski
SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Gierczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **T. F.**

skazanego z art. 226 § 1 k.k. i art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 224 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 5 lutego 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 15 stycznia 2018 r., sygn. akt IV Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w O.

z dnia 24 lutego 2017 r., sygn. akt II K (...),

1. oddala kasację jako oczywiście bezzasadną,

2. obciąża skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

T. F. został oskarżony o to, że:

1. w dniu 30 kwietnia 2016r. w K. woj. (...) używając słów powszechnie uznanych za obelżywe znieważył funkcjonariuszy Policji w osobach st. sierż. S. G. oraz st. post. P. C. podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, tj. o przestępstwo przewidziane w art. 226 § 1 k.k.;

2. w dniu 30 kwietnia 2016r. w K. woj. (...) grożąc pozbawieniem życia funkcjonariuszowi Policji w osobie st. sierż. S. G. zmuszał go, jak również st. post. P. C. , do zaniechania prawnej czynności służbowej, tj. o przestępstwo przewidziane w art. 224 § 2 k.k.;

Sąd Rejonowy w O., wyrokiem z dnia 24 lutego 2017 r., sygn. akt II K (...) uznał oskarżonego T. F. , w ramach zarzutów opisanych w punktach 1 i 2 aktu oskarżenia, za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, iż w dniu 30 kwietnia 2016 r. w K. woj. (...) używając słów powszechnie uznanych za obelżywe znieważył funkcjonariuszy Policji w osobach st. sierż. S. G. oraz st. post. P. C. podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, a ponadto grożąc pozbawieniem życia funkcjonariuszowi Policji w osobie st. sierż. S. G. zmuszał go do zaniechania prawnej czynności służbowej, czym wyczerpał znamiona występkę z art. 226 § 1 k.k. i art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 224 § 2 kk w zw. z art. 224 § 1 kk przy zastosowaniu art. 11 § 3 kk wymierzył oskarżonemu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Nadto sąd orzekł o kosztach sądowych obciążając nimi oskarżonego.

Wyrok ten został zaskarżony w całości apelacją przez obrońcę oskarżonego.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w K. , wyrokiem z 15 stycznia 2018 r., sygn. akt IV Ka (...) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Powyższy wyrok Sądu odwoławczego zaskarżyła w trybie kasacji obrońca skazanego, zarzucając skarżonemu orzeczeniu rażące naruszenie prawa materialnego oraz prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez naruszenie:

- art. 226 § 1 k.k. oraz art. 224 § 2 k.k. w zw. z art 11 § 2 k.k. poprzez ich zastosowanie, podczas gdy skazany i zeznający w sprawie świadkowie nie potwierdzili wersji oskarżenia, a w dniu zdarzenia doszło jedynie do sprzeczki z sąsiadem, co wyczerpuje znamiona przestępstwa stypizowanego w treści

przepisu 216 kodeksu karnego i stanowi czyn ścigany z oskarżenia prywatnego;

- art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść skazanego T. F. ;

- art. 4 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie okoliczności przemawiających na korzyść skazanego i oparcie stanu faktycznego sprawy wyłącznie na dowodach go obciążających, przy jednoczesnym pominięciu dowodów w postaci wyjaśnień skazanego i innych okoliczności przemawiających na korzyść T. F. ;

- art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie w tym zakresie oceny dowolnej, skutkującej przyjęciem, że zebrane w sprawie dowody potwierdzają fakt popełnienia przez T. F. zarzucanych mu czynów, w szczególności brak właściwej i pełnej oceny materiału dowodowego, w tym wyjaśnień samego skazanego, zeznań świadków, co zostanie przedstawione w pisemnych motywach niniejszej skargi,

- art. 74 § 1 k.p.k. poprzez naruszenie zasady nemo se ipsum accusare tenetur; wyrażającej się w założeniu, że oskarżony nie miał obowiązku dowodzenia swojej niewinności, gdyż ciężar udowodnienia jego winy spoczywa na oskarżycielu publicznym,

- art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez oparcie wyroku skazującego jedynie na części zgromadzonego materiału dowodowego, a nie wszystkich dowodach, ocenianych całościowo,

- art. 366 § 1 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności w sprawie, niezbędnych do poczynienia ustaleń stanu faktycznego,

- art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak wskazania, czym kierował się Sąd odwoławczy wydając przedmiotowy wyrok oraz odniesienie się w sposób ogólny, lapidarny oraz nieczytelny do zarzutów złożonej apelacji i do ustaleń faktycznych niniejszej sprawy,

- art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez nierozpoznanie środka odwoławczego w pełnym zakresie, w granicach zaskarżenia,
- art. 439 § 1 pkt. 10 k.p.k. poprzez przeprowadzenie postępowania przez Sąd Rejonowy Wydział II Kamy w O. w sprawie do sygn. akt II K (...) bez udziału, obrońcy oskarżonego T. F. , który postanowieniem Sądu Rejonowego Wydział II Kamy w O. z dnia 30 września 2016 roku został zwolniony w sprawie, podczas gdy udział obrońcy na zasadzie art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. był obowiązkowy, gdyż zachodziła uzasadniona wątpliwość czy zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem przez skazanego T. F. nie była w czasie popełnienia czynu wyłączona lub w znacznym stopniu ograniczona oraz w sytuacji, kiedy zachodziła uzasadniona wątpliwość, czy stan zdrowia psychicznego skazanego T. F. pozwalał na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny, a przez to rażące naruszenie przepisów art. 79 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k. i art. 81 § 1 k.p.k.

Z daleko idącej ostrożności procesowej skarżąca, na zasadzie art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. i art. 523 § 1 k.p.k. a contrario zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi rażącą niewspółmierność wymierzonej skazanemu T. F. kary pozbawienia w wymiarze 8 miesięcy.

W ocenie autorki kasacji powyżej wskazane, rażące naruszenia prawa spowodowały błędne ustalenia odnoszące się do przebiegu zdarzeń poprzez przyjęcie, że T. F. dopuścił się zarzucanych mu przestępstw.

Podnosząc te zarzuty, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego i uniewinnienie skazanego od przypisanych skazanemu czynów zabronionych lub przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna w ujęciu art. 535 § 3 k.p.k., a zarzuty w niej podniesione – nietrafne. W tej sytuacji kasacja podlegała oddaleniu, zaś Sąd Najwyższy z uwagi na treść ww. przepisu był zwolniony od sporządzenia uzasadnienia swego postanowienia wydanego na rozprawie. Nie ulega jednak wątpliwości, że brak wymogu sporządzenia uzasadnienia sformułowany w art. 535 § 3 k.p.k., nie oznacza ustawowego zakazu jego sporządzenia. Może ono zostać sporządzone w razie podjęcia takiej decyzji przez sąd kasacyjny, pomimo uznania kasacji za oczywiście bezzasadną.

W przedmiotowej sprawie Sąd Najwyższy uznał, że celowym jest sporządzenie takiego uzasadnienia w części dotyczącej zarzutu rażącego naruszenia przepisów art. 79 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k. i art. 81 § 1 k.p.k., mającego skutkować wystąpieniem w sprawie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej wymienionej w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

W ocenie skarżącej doszło do bezzasadnego pozbawienia skazanego obrońcy z urzędu decyzją sądu meriti. Podstawą do takiego wnioskowania miała być treść dołączonej do kasacji opinii sądowo-psychiatrycznej z dnia 22 stycznia 2017 r. sporządzonej do sprawy Prokuratury Rejonowej w C. o sygn. PR I DS. (...) także dotyczącej podejrzanego T. F. , z której wynika, iż opiniowany miał w znacznym stopniu ograniczoną zdolność pokierowania swoim postępowaniem, a tym samym nie miał zdolności do prowadzenia obrony w sposób samodzielny i rozsądny. Powyższa okoliczność, w ocenie autorki kasacji uprawnia do przyjęcia, iż także w toku procedowania przez Sąd Rejonowy w O. T. F. powinien mieć obrońcę z urzędu do końca postępowania – na podstawie art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k.

Tak zrekonstruowany zarzut okazał się jednak bezzasadny w stopniu oczywistym. Porównanie obu wydanych w obu wyżej wymienionych sprawach opinii sądowo-psychiatrycznych nie daje podstaw do przyjęcia, iż opinia w tym zakresie wydana na potrzeby postępowania, którego dotyczy nadzwyczajny środek zaskarżenia, obarczona jest wadami skutkującymi

niezasadnym przyjęciem, iż zdolność skazanego do prowadzenia swej obrony w sposób samodzielny i rozsądny była ograniczona lub zniesiona. T.F. na etapie postępowania przygotowawczego, wobec zachodzących wątpliwości co do stanu poczytalności, poddany został badaniom sądowo-psychiatrycznym. Opiniując w zakresie, o którym mowa w art. 202 § 1 i 5 k.p.k. biegli nie stwierdzili podstaw do zakwestionowania jego poczytalności w chwili czynu oraz zdolności do udziału w postępowaniu karnym. Uwzględnili przy tym zarówno zespół uzależnienia od alkoholu, zaburzenia osobowości jak również zespół psychoorganiczny. Są to więc te same okoliczności, które stanowiły przedmiot opinii sądowo-psychiatrycznej sporządzonej do sprawy Prokuratury Rejonowej w C. o sygn. PR I DS.(...). Nie istnieją więc podstawy do przyjęcia, iż opinia wydana w sprawie niniejszej obarczona jest brakami w rozumieniu art. 201 k.p.k., w szczególności zaś – niepełnością, co mogłoby w konsekwencji wskazywać na jej nieprzydatność do ustalenia wyżej wymienionych okoliczności. Opinia biegłego (zespołu biegłych) nie ulega dyskwalifikacji tylko z racji tego, iż w innym postępowaniu inni biegli, dysponując tymi samymi informacjami, wydali opinię odmienną w swej treści. Okoliczność taka, tj. sprzeczność zewnętrzna opinii, nie warunkuje w każdym wypadku postąpienia zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 201 k.p.k.

Konkludując, uznać należało, że Sąd pierwszej instancji orzekający w sprawie nie miał żadnych przesłanek do uznania by T. F. na dalszym etapie postępowania karnego musiał reprezentowany być przez obrońcę (tu: z urzędu). Zarzut obrazy przepisu art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k., skutkujący wystąpieniem uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., mógłby okazać się zasadny jedynie w sytuacji braku reakcji organu procesowego na fakt istnienia uzasadnionej wątpliwości co do poczytalności oskarżonego, względnie – jego zdolności do udziału w postępowaniu i prowadzenia obrony w sposób samodzielny i rozsądny.

Tego rodzaju okoliczność w sprawie niniejszej nie wystąpiła.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.